

МЕЖІ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Встановлені у ст. 13 ЦК України межі здійснення цивільних прав поширюються на всі їх види, в тому числі і на корпоративні права. Характер меж обумовлений видом цивільних прав і визначений у спеціальних законодавчих актах. Відносно досліджуваних нами прав, прикладом законодавчого визначення меж їх здійснення є ч. 2 ст. 119 ЦК України та ч.2 ст. 66 Закону України «Про господарські товариства», які з метою захисту кредиторів повного товариства та його учасників, забороняють особі бути учасником одночасно двох і більше повних товариств. Така заборона зумовлена тим, що учасник повного товариства несе відповідальність за зобов'язаннями організації усім своїм майном, на яке може бути звернене стягнення у тому випадку, коли майна товариства недостатньо для задоволення вимог його кредиторів. Одночасне членство у кількох повних товариствах унеможлиблювало би реалізацію цього принципу.

З такою ж метою визначені межі здійснення корпоративних прав повними учасниками командитних товариств. У ч. 2 ст. 135 ЦК України та у ч. 3 ст. 75 Закону України «Про господарські товариства» для вказаних учасників встановлена заборона бути вкладниками свого командитного товариства, учасниками повного товариств та повними учасниками іншого командитного товариства.

Чинне законодавство встановлює межі здійснення корпоративних прав також для учасників товариства з обмеженою відповідальністю та самого товариства як суб'єкта корпоративних прав. Зокрема, товариство з обмеженою відповідальністю, яке має одного учасника, не може бути єдиним учасником іншого товариства, а особа, яка є єдиний учасник товариства з обмеженою відповідальністю не може бути одночасно єдиним учасником іншого товариства (ч. 2 ст. 141 ЦК України). Оскільки до товариства з додатковою відповідальністю застосовуються положення ЦК України про товариство з обмеженою відповідальністю, якщо інше не встановлено статутом товариства і законом, то вище вказані межі здійснення корпоративних прав є властивими і для товариства з додатковою відповідальністю та його учасників. Мета цих обмежень полягає в тому, щоб не допустити різного роду зловживань та маніпуляцій щодо використання конструкції товариства з обмеженою відповідальністю з єдиним учасником. Аналогічний висновок можна зробити і щодо акціонерних товариств, адже акціонерне товариство не може мати єдиним учасником інше підприємницьке товариство, учасником якого є одна особа. Воно також не може мати у своєму складі лише акціонерів – юридичних осіб, єдиним учасником яких є одна й та ж особа (ч. 2 п. 1 ст. 4 Закону України «Про акціонерні товариства»).

Література.

1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За відповід. ред. О.В. Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – Т. I. – С.215